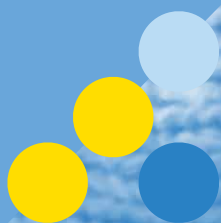
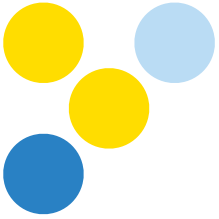

stálá konference asociací ve vzdělávání

Stanovisko SKAV k roli školy během ruské invaze na Ukrajinu

Ukrajina čelí agresi ze strany Ruské federace. Konflikt nese potenciální rizika, která Evropa a svět nepoznal za posledních několik desetiletí. Důsledky válečného konfliktu se různou měrou promítají také do českého školství a přímo ovlivňují wellbeing ředitelů, vyučujících i žáků a dětí. Ještě nezmizelo zatížení třídních kolektivů důsledky pandemie a školy již čelí další zásadní výzvě. Aby mohly obstát ve své vzdělávací roli, je třeba v nich zajistit bezpečné prostředí a podporu.

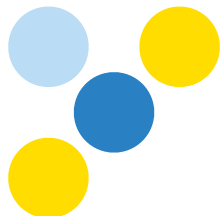
SKAV oceňuje informační materiály poskytované ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Dopis ministra z prvních dnů této krize akcentuje potřebu jasně informovat o postojích České republiky a zároveň nezbytnost ochrany a podpory nejen ukrajinských, ale i ruských a běloruských dětí. I my vnímáme jako nesmírně důležité zaměřit svou pozornost a podporu i na žáky (potažmo učitele) ruské a běloruské národnosti, kteří se v této době mohou snadno stát terčem útoků, vydírání, zastrasování či jiných nenávistných a agresivních projevů.

Agrese na školách vůči žákům jiné národnosti může s postupujícím časem a stoupající frustrací narůstat. Nesmírně náročným úkolem škol bude tyto projevy tlumit, neeskalovat a zajistit bezpečné prostředí pro všechny. Zde se nám jeví jako důležitá metodická podpora, již poskytují neziskové organizace a další instituce. Oceňujeme proto i další materiály, které MŠMT zaslalo do škol – informační materiál Vzdělávání ukrajinských dětí v ČR a Příručku pro školy v době katastrofické události.

Jako zásadní vnímáme zejména apel na koordinaci komunikace v rámci učitelských sborů. Vyučující potřebují prostor, kde mohou vzájemně sdílet, jak s tématem sami pracují, jakým způsobem toto téma dostávají do výuky jednotlivých předmětů a jaké k tomu využívají materiály. Vzhledem k tomu, jak náročné téma to je, může na žáky působit negativně přemíra i nedostatek informací. Učitelé mají mnohem lepší příležitost ošetřit wellbeing žáků, pokud jsou informováni o tom, jak jednotlivé třídy na situaci reagují.

Na mnohých školách panuje nejistota, jak o situaci mluvit vzhledem k deklarované apolitičnosti škol. Je nezbytné zdůraznit, že apolitičností Školský zákon rozumí zákaz propagace politických stran a hnutí na půdě školy. Podporu pro tematizaci současné situace nalezneme přímo v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní i střední školy, který ve svých očekávaných výstupech vyžaduje od žáků a studentů schopnost orientovat se v geopolitických souvislostech a na základě kritického přístupu k mediálním informacím si vytvořit vlastní názor na mezinárodní problémy současného světa.

Jedním z cílů vzdělávání v ČR podle RVP je rozvoj personálních, sociálních a občanských kompetencí. Máme za to, že hovořit o aktuální situaci s žáky je proto nejen v souladu s RVP, ale také nezbytné pro naplnění těchto cílů. V rámci bezpečného prostředí třídy je vhodné otevřít prostor pro názory žáků.

Vyjádření občanského postoje učitelů k invazi na Ukrajinu ve třídě ve smyslu podpory napadené Ukrajiny podle nás není v rozporu se Školským zákonem. Smyslem výše uvedené tematizace konfliktu nemá být přesvědčit žáky v duchu vlastního postoje učitele, ale podpořit rozvoj dovedností a znalostí, které mohou žákům napomoci pochopit vlastní emoce, postoje a emoce svých rodičů, svého okolí či učitelů a zaujmout případně vlastní, informovaný postoj.

Rozumíme obavám škol z negativních reakcí některých rodičů, domníváme se ale, že tabuizování dané problematiky může v důsledku vést k mnohem závažnějším problémům.

Myslíme na všechny vyučující, aby v této nelehké době dokázali být oporou pro své žáky a sami získávali podporu, kterou potřebují.